

Saijaleena Rantanen
Postdoc-tutkija, MuT
Taideyliopiston Sibelius-Akatemia
+358 40 710 4200
saijaleena.rantanen@uniarts.fi

Yhteinen rintama hajoaa Kansanvalistusseuran laulujuhlista työväen laulujuhliin

Eurooppalaisista malleista alkunsa saaneet laulu- ja soittojuhlat 1800-luvun lopulla olivat ensimmäisiä laajamuotoisia musiikkitapahtumia Suomessa ja keräsivät osanottajia kaikista yhteiskuntaluokista. Niiden suosio ei perustunut ainoastaan viihdyttävyyteen, vaan juhlilla oli merkittävä rooli myös erilaisten yhteiskunnallisten ja poliittisten aatteiden välittäjinä. Joukkojärjestäytymisen läpimurron vaikutuksesta Suomessa pitkään, erityisesti musiikin alalla, vallinnut kulttuurinen yhtenäiskehitys alkoi 1900-luvun alkuvuosina kuitenkin rakoilla, mikä heijastui voimakkaasti maan musiikkielämään. Keskeisenä syynä oli suurlakon jälkeen tapahtunut työväenliikkeen nousu ja oman musiikkikulttuurin synty.

Tässä esitelmässä tarkastelun kohteena on laulujuhlainstituutiossa 1910-luvun taitteessa tapahtunut muutos, jolloin työväestö irtaantui Kansanvalistusseuran porvarillista laulujuhlista alkaen järjestää omia laulu- ja soittojuhliaan. Ajanjakso sijoittuu ensimmäisen (1899–1905) ja toisen (1908–1917) venäläistämiskauden taitekohtaan ennen sisällissotaa, jolloin poliittinen järjestelmä Suomessa muuttui ratkaisevasti. Tapahtumien seurauksena myös laulujuhlien yhteisöllisyys ja rooli kansakunnan eheyttäjänä alkoi muuttua muotoaan.

Pohdin esitelmässäni, mitkä olivat ne tekijät, jotka vaikuttivat laulu- ja soittojuhlien eriytymiseen. Mitä sosiaalisia, ideologisia ja kasvatuksellisia merkityksiä työväenliikkeen laulu- ja soittojuhlien taustalla oli? Ketkä työväen juhlia järjestivät ja keitä niissä esiintyi? Tutkin myös, miten ne erosivat aikaisemmista laulujuhlista ja millä tavalla yhteiskunnassa tapahtuneet muutokset heijastuivat työväen laulujuhlien musiikillisessa tarjonnassa.

Avainsanat: laulu- ja soittojuhlat, musiikkikulttuuri, työväenliike, Kansanvalistusseura, venäläistämiskaudet